USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juřičkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **L. Y.,** zastoupená Mgr. Michaelou Kasper Beňovou, advokátkou, sídlem Masarykova 1250/50, Lysá nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 3. 2021, č. j. OAM-215/ZA-ZA11-LE26-R2-2016, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2021, č. j. 29 Az 3/2021 - 80,

takto:

I. Kasační stížnost žalobkyně **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobkyně podala dne 27. 2. 2016 žádost o mezinárodní ochranu, kterou jí žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 2. 2018 neudělil. Toto rozhodnutí bylo později zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2019, č. j. 2 Azs 401/2018 - 64. Vzhledem k tomu, že v dalším řízení o žádosti o mezinárodní ochranu byla žalobkyně neznámého pobytu, žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku zastavil řízení o žádosti podle § 25 písm. j) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně prostřednictvím zástupkyně žalobu. Krajský soud řízení o žalobě zastavil podle § 33 písm. b) zákona o azylu s odůvodněním, že je žalobkyně neznámého pobytu (hlášené místo pobytu měla evidováno pouze do 31. 3. 2021). Krajskému soudu se nepodařilo zjistit aktuální místo pobytu ani dotazem u příslušných orgánů, ani dotazem u zástupkyně žalobkyně.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž shrnula průběh dosavadního řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, včetně předchozího soudního přezkumu. Stěžovatelka se domnívala, že krajský soud, který zastavil řízení dle § 33 písm. b) zákona o azylu, porušil její právo na přístup k soudní ochraně garantované čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatelka namítala, že byla po celou dobu správního i soudního řízení zastoupena, správní orgány i krajský soud proto mohly v řízení účinně komunikovat s její zástupkyní. Vyloučení soudního přezkumu v dané věci ve výsledku znamená, že stěžovatelce byl odepřen opravný prostředek v řízení o udělení mezinárodní ochrany, které je vedeno jako jednoinstanční. Žalovaný se dle jejího názoru dopustil zásadního pochybení tím, že sám azylové řízení nezákonně zastavil. V této souvislosti stěžovatelka poukázala na skutečnost, že v důsledku dlouhodobého porušování práva žalovaným a průtahů v řízení se dostala (dle tvrzení její zástupkyně) do špatného psychického stavu, začala obtížně komunikovat, a to rovněž se zástupkyní. Nelze tedy usuzovat na zmizení stěžovatelky, nýbrž na její velký strach. Stěžovatelka upozornila, že nezmizela z pole působnosti českých orgánů, ani v jejím případě nezanikla potřeba udělení mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že žalovaný nerespektoval závazný právní názor soudu a zatížil řízení průtahy, měl by Nejvyšší správní soud dle stěžovatelky rozhodnout přímo o udělení mezinárodní ochrany (k tomu stěžovatelka odkázala na judikaturu Soudního dvora Evropské unie). S odkazem na obsah správního spisu zároveň zdůraznila, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany splňuje.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že mu nebylo (a doposud není známo) místo stěžovatelčina pobytu. Stručně shrnul, z jakého důvodu bylo správní řízení zastaveno. Zároveň odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která v obdobných případech posuzuje kasační stížnosti jako nepřijatelné. Rovněž krajský soud postupoval dle jeho názoru v souladu se zákonem.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[6] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, která se uplatní též po novelizaci soudního řádu správního, jež institut nepřijatelnosti kasační stížnosti rozšířila z věcí mezinárodní ochrany na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021 - 23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021 - 31).

[7] Nejvyšší správní soud konstatuje, že se prakticky totožnou situací jako v nyní posuzované věci zabýval ve své rozhodovací činnosti opakovaně (viz níže), přičemž neshledal důvod se od dřívější judikatury odchýlit. Krajský soud rozhodl zcela v intencích této judikatury a v jeho postupu nelze shledat žádné zásadní pochybení.

[8] Smyslem § 33 zákona o azylu je *„umožnit soudům nezabývat se meritorně žalobami ve věci azylu těch žalobců, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů české veřejné moci, tzn. žalobců, o nichž by již bylo nadbytečné rozhodovat, neboť již pravděpodobně nejsou v dosahu jurisdikce České republiky“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu již ze dne 25. 2. 2004, č. j. 2 Azs 16/2004 - 45). Jsou-li naplněny podmínky tohoto ustanovení zákona, krajský soud nemá možnost volby, jak se nesprávně domnívá stěžovatelka, ale v souladu se zákonem řízení zastaví bez věcného posouzení (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2008, č. j. 3 Azs 40/2008 - 67, nebo ze dne 29. 4. 2009, č. j. 4 Azs 2/2009 - 33).

[9] Zákon přitom stěžovatelce neupírá věcný soudní přezkum napadeného správního rozhodnutí (a nedochází tak k porušení jejího práva na spravedlivý proces, jak uvádí v kasační stížnosti), pouze jej podmiňuje mj. tím, že v době probíhajícího soudního řízení má být zjistitelné místo jejího pobytu (rozsudek ze dne 17. 5. 2022, č. j. 7 Azs 125/2021 - 34, bod [17]). Jestliže tedy měla stěžovatelka zájem na soudním přezkumu rozhodnutí vydaného v řízení ve věci mezinárodní ochrany, měla krajskému soudu k dotazu na její zástupkyni sdělit aktuální místo svého pobytu. Krajský soud přitom ohledně zjištění pobytu stěžovatelky učinil v souladu s judikaturou dostatečné šetření. Přesto se mu místo pobytu zjistit nepodařilo (stejně jako žalovanému).

[10] Na posouzení věci pak nemá vliv ani to, že řízení o žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu zastavil již žalovaný podle § 25 písm. j) zákona o azylu, dle kterého se řízení zastaví, nelze-li zjistit místo pobytu žadatele o mezinárodní ochranu a na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout. Rovněž přezkum tohoto rozhodnutí krajským soudem by byl možný pouze v případě, že by byl znám pobyt stěžovatelky, a tedy by soud věděl, kde se zdržuje. Není důvod rozlišovat mezi situacemi, v nichž soud přezkoumává rozhodnutí o neudělení některé z forem mezinárodní ochrany a rozhodnutí o zastavení řízení (viz již citovaný rozsudek č. j. 7 Azs 125/2021 - 34, bod [16], rozsudek ze dne 2. 9. 2021, č. j. 9 Azs 108/2021 - 44, bod [17], nebo rozsudek ze dne 8. 12. 2021, č. j. 10 Azs 219/2021 - 29, bod [16]).

[11] Rovněž s argumentací stěžovatelky, že byla po celou dobu správního i soudního řízení zastoupena advokátkou, se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti již vypořádal a nepovažuje ji za relevantní. Jak uvedl ve výše citovaném rozsudku č. j. 7 Azs 125/2021 - 34: *„Na rozdíl od správního orgánu není soud při zastavování řízení zavázán další podmínkou, že na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout [§ 25 písm. j) zákona o azylu], či například že nemožnost zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany brání soudnímu řízení či ztěžuje jeho průběh. Zákon je vůči žadatelům přísný, není však úkolem soudu pokoušet se překlenout tuto přísnost výkladem a nad rámec zákona vytvářet další podmínky pro zastavení řízení. Smyslem § 33 je totiž umožnit soudům*

nejen vést efektivně řízení a pokračovat v něm (...), *ale rovněž nezabývat se meritorně žalobami ve věcech azylu těch žalobců, kteří již ´pravděpodobně nejsou v dosahu jurisdikce České republiky´ (rozsudek č. j. 2 Azs 16/2004 - 45) a na jejichž právní postavení (pobytový status) již výsledek azylového řízení pravděpodobně nebude mít žádný vliv*" (bod [18]).

[12] Nejvyšší správní soud tak již v minulosti odmítl argumentaci, že by v případě dostupné komunikace s advokátem nebylo možno soudní řízení ve věci mezinárodní ochrany zastavit. Naopak dovodil, že smysl a účel § 33 zákona o azylu je širší a vylučuje soudní přezkum rovněž v případech, kdy je vzhledem k neznámému pobytu žalobce pravděpodobné, že již není v dosahu tuzemské jurisdikce. I v případě, kdy by Nejvyšší správní soud přijal argumentaci zástupkyně o špatném psychickém stavu a strachu stěžovatelky, pro který již nechtěla komunikovat s žalovaným (a tedy mu i odmítala uvést aktuální místo pobytu), není zřejmé, z jakých důvodů by obavu sdělit místo svého aktuálního pobytu měla rovněž vůči krajskému soudu. Nejvyšší správní soud doplňuje, že stěžovatelka neuvedla místo pobytu ani v řízení o kasační stížnosti, lze tedy mít oprávněné pochybnosti, zda se na území České republiky skutečně zdržuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou, která poskytuje odpověď na jí vznesené kasační námitky, a krajský soud nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021 - 28). Žalobkyně (stěžovatelka) neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

Mgr. Ing. Veronika Juřičková
předsedkyně senátu